

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre..... 16 kor.
 Negyedévre..... 4 „
 Helyben hához hordva:
 Egész évre..... 20 kor.
 Negyedévre..... 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre..... 24 kor.
 Negyedévre..... 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a bétű és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Aszerkesztőség köziratok visszadásiát vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Uralkodónk jubileuma.

— Fetszer vikárius körlevele. —

Felséges Urunknak küszöbön álló jubileuma alkalmából Fetszer Antal felsz. püspök, káptalani helynök a következő körlevelet bocsátotta ki az egyházmegye papságához:

December hó 2-ik napján Felséges urunk, Ó Császári és Apostoli királyi Felsége tényleges uralkodásának 60-ik éve telik be. Nemcsak az apostol intelme (Sz. Pál, I. Tim. II. 1—3.) kötelez, hanem urunk királyunkhoz jobbagyi hűséges hódolattal ragaszkodó szívünk szeretete is ösztönöz, hogy e napon ünnepélyesebb könyörgésekkel kérjük a királyok királyát, hogy Felséges urunkat az ő gyémánt-ünnepén áldásaival halmozza, tegye gyémánt-szilárdá trónját, hogy népeit atyai bölcseségével még sokáig kormányozhassa és boldogíthassa.

És midőn e jubilaris évben Felséges urunkat Európa királyai és fejedelmei versengve üdvözlik, bölcseségének és gyémánt-jellemének tisztelettel hódolnak, hű magyar népe iránta a hódolatnak és szeretetnek annál mélyebb érzelmeit ápolja szívében.

Ez érzelmek külső ünnepélyes kifejezése végett — hivatkozva az 1888-ik évben 2482 sz. a. és az 1898-ik évben 2478. sz. a. Felséges urunk 40 illetve 50 éves uralkodói jubileuma alkalmából kiadott főpásztori körlevelekre — a következőket rendelem:

1. Az uralkodói gyémánt-jubileum napján vagyis jövő december hó 2-án a székesegyházban és minden önálló lelkeséggel bíró egyházban a kitelhető legnagyobb fényvel ünnepélyes hálaadó sz. mise tartandó úgy mint a directoriumban aug. 18-án Felséges urunk születésnapjára előírva van és pedig mindenütt ugyanazon módon, tehát a plebániái egyházakra vonatkozó módosítás mellőzésével.

2. Ezen hálaadó istentiszteletre a hatóságok, testületek s ahol van: a katonaság és a tanuló ifjuság is meghívandó.

3. A lőhatóságom alatt álló összes iskolákban a jubileum napjára szünetet engedek.

Mindezekről a hívek az előző vasárnapon, tehát Advent első vasárnapján a templomban értesítendő, hogy a jubileumi ájtatosságon résztvevén, buzgón és egy szívvel-lélekkel imádkozzunk: Salvum fac Domine Regem Nostrum Apostolicum Franciscum Josephum.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, november 27.

Tátongóan üres padsorok előtt nyitja meg pont tíz órakor *Justh Gyula* elnök az ülést.

Néhány elnöki iromány bemutatása után rögtön folytatják a költségvetés tárgyalását.

Sziklay Ottó az első felszólaló. Az eddig elhangzott nemzetiségi beszédekkel foglalkozik. Hallatlannak mondja azt a vakmerőséget, amelylyel a nemzetiségek a magyar nemzet arcába

csapják a legsúlyosabb rágalmakat. Szigorú, megtorló eljárást sürget. (Helyeslés.) A nemzetiségek a nemzet ellenségei, úgy is kell elbánni velük. A költségvetést elfogadja.

Modrusán Gusztáv horvátul beszél a javaslat ellen.

Brediceanu Coriolán személyes megtámadtatás címén szól.

Sziklay a nemzetiségeket a haza ellenségeinek nevezte. Ezt a valótlán és alaptalan inszciunációt visszautasítja.

Maczky Emil: Néhány mondat után kijelenti, hogy elfogadja a költségvetést.

Elnök: Ki következik?

Maczky Emil: Kérem alásan, én szeretném még folytatni, ha szabad! (Derűtlenség.) Nagy György beszédével foglalkozik. Nagy György drága kincse a hazának, ha nem volna, arannyal kellene egyet vásárolni. (Derűtlenség.) Sürgeti a nemzetiségi veszedelemmel szemben való védekezést.

Báró Thorocskay Viktor nem fogadja el a költségvetést, mert ninesen arányban a nemzet adózó képességével. Az irreális költségvetés az oka a kivándorlásnak. Pedig mennyire szüksége van ennek a hazának az erős karokra!

Molnár Jenő: Bizony, újra meg kellene hódítanunk ezt az országot.

Báró Thorocskay: Elszomorító, hogy milliómos vagyonok urai még csak nem is honosítatják magukat. Ezekre súlyos adókat kellene róni, ha nem akarnak az állam kötelekbe lépni. (Helyeslés a balpárton.) A nemzetiségi kérdést a kölcsönös megértés alapján kell megoldani.

Marivianics Bogoszláv és *Príbicevics Szevtozár* horvátul beszél. Nem fogadja el a költségvetést.

Príbicevics horvátul szól a javaslat ellen. *A Ház* a költségvetést ezután általánosságban elfogadja.

Szünet után a részletes tárgyalás következett, melyben a királyi civilistánál Nagy György nem fogadta el a tételt.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A gyermek.

Irtá: I. C. Soly.

Harmadnapja, hogy Havret elhagytuk, sűrű köd ereszkedett alá, mely az egész látóhatárt ellepte. Két hosszú napon át sem nem emelkedett, sem meg nem ritkult s habár csakugyan haladtunk, bajos volt elhinni, hogy mozog a hajónk. Mintha a világ, a mindenség megszűnt volna; mintha pusztá pára volna, vagy mintha általános végenyészet után emberi lények csak mi magunk maradtunk volna.

Hogy ugyis lehangozt érzésünk még keserűbbé váljék azt rebesgették, hogy a hajófedélzeten egy kis csecsemő lehelte ki lelkét.

Eleinte mindenki azt hitte, hogy az édesanya az alsó fedélzetet, vagy legfeljebb a II. osztály utasai közül való. A legnagyobb vakmerőségnek tartották volna, hogy a halál az első osztályu kabinok közé merészkedik.

De csakhamar megtudtuk, hogy a pusztító hatalom nem ismer kíméletet, — mert a szerencse által idáig becézgetett, nagy vagyonnal bíró gyermeket ragadott el az élők sorából.

Meglátogattam Mrs. Morrelt, a gyermek anyját. Magas, karcsu, fehérarcu, nagyszemű nő volt, ki boldogan, mosolyogva, szépség is lehetett. Most persze az ábrázata éppoly szürkés-

fehér volt, mint a körülöttünk elterülő levegő, az alattunk fekvő tenger.

Nagy bánata eltakarta a lelkét. Nem volt közlékeny természetű s részvénytilatkozataim sem közelíthették meg. Fájdalma épp oly áthatatlanul emelkedett előttünk, mint az a köd, melyen a hajó oly óvatosan keresztülhatolt.

— A kapitány ur azt kérdezte tőlem, a tengerbe kívánom-e temettetni gyermekemet, — szolt hozzám gyászos, lélekharangot emlékeztető hangon, — én meg azt feleltem, hogy nincs ellene semmi kifogásom.

— Nincs? — kiáltottam fel meglepetve.

— Nincs békésebb, nyugalmasabb hely, mint a tenger mélységes feneké — felelte s leszállván az est, arra kért, hogy a sötétség leple alatt sétát tegyünk a fedélzeten.

Inkább a részvét, mint a kíváncsiság ösztöklét a következő kérdésre:

— Amerikában várja a férje?

— Igen, — felelte különös, színtelen hangon. — Ott vár a kikötőben a parton. Keresni fogja gyermekemet a karjaim között; mert nem látta még a babyt. Párizsban lakó édes anyámnál voltam, mikor született s három hónapos korában indultam el az Egyesült-Államok felé.

Megálltunk a korlát mellett s tekintete a sötét hullámok felé tévedt.

— Puhá kis bölcső ringatja majd, — szolt. Bátorsága lelkem mélyéig meghatott.

— Honnan meríti az erőt a bánat elviselésére? — kiáltottam.

— Ezt — felelte a mély gyász megható mosolyával — magam sem tudnám megmondani. Ugy rémlik, mintha nem is volnék az, akit ez a nagy szerencsétlenség stújtott. Bizonyos, hogyha én volnék az, kinek szép tervei ily szomorúan füstbe mentek s kinek reményei ily csúnyán letörtek, bizonyára nem maradnának ily szárazak szemeim. A eselédem, Adél az, aki sir és jajong.

Másnap reggel a kapitány komoly, megható hangon elvégezte a temetési szertartást s a színtelen ködön keresztül a színtelen tengerbe bocsátották le a kicsikét.

Ott állottam az anya mellett, hogy karomat nyújtva támogassam, de ő nyájasan bár, de visszautasította segítségemet. Kissé megtántorodott, de szeme könnytelen maradt; maga elé merengett; belebámult az ostoba ködbe, a sűrű sötétségbe.

A temetés után a köd hirtelen széteszlott. Felgördült, mint valami függöny, sáfrányszínű, fényes, ragyogó lepel gyanánt...

Mikor eltűnt, felénk nevetett a csillogó tenger, a felhőtlen ég. A világ ismét nyájasan mosolygott, szépségével kérkedett. Mrs. Morrel szemrehányó pillantást vetett a fiatal szépségre, öröme s a kabinjába ment.

Bár egész napon a rokonszenv kitüntető

Délután

Náday Lajos 4 órakor nyitotta meg az ülést, Supilo a tételt ellen szöli.

Elnök: Elrendeli a szavazást.

A Ház a tételt elfogadja.

A közösetétel Nagy György felszólalt, hogy ne tárgyaljon a Ház olyan dolgot, ami nem tartozik ide.

Andrássy Gyula belügyminiszter nem találja a dolgot ide nem tartozónak.

Supilo horvátul beszél a tételt nem fogadja el.

A Ház a tételt elfogadja.

Rendkívüli kiadások tételénél Nagy György ellenzi az elfogadást, a Ház azonban elfogadja. Bosznia tételénél Molnár Jenő az annexió bonyodalmáról szól.

Battyányi Tivadar gróf helyteleníti, hogy akadályokat gördítenek a Ház munkája elé.

A Ház a tételt elfogadja.

A horvátországi közigazgatási kiadások tételét ellenzés nélkül elfogadták.

A miniszterelnöki tételt Lakovics Iván ellenezte, a Ház azonban elfogadta.

Dologi kiadások tételénél Supilo horvátul beszél a megsérti a magyarságot, mire nagy lármát tör ki. A képviselők egymásután ugráltak fel helyeikről.

Dobjátok ki a szemtelen horvát kutyát!

Elnök Supilót jegyzőkönyvileg megrózza.

A Ház a tételt ezután elfogadja.

A 48-as honvédek segélyezésére vonatkozó tételénél Barabás Béla javasolja, hogy a segélyezést emeljék fel.

Wekerle Sándor miniszterelnök kijelenti, hogy arról már gadozkodva van, mire a Ház a tételt elfogadja.

Jusch Gyula ezután bemutatja a meghívót, mely a képviselőházat a december 2-án tartandó istentiszteletre hívja meg. Ezután Wekerle terjesztette elő javaslatát, melyben a Házat a császár üdvözlésére kéri.

Nagy György ellenzi Wekerle javaslatát, a Ház azonban elfogadja.

Az ülésnek este 8 órakor lett vége.

A főrendiház ülése.

Dessffy Aurél elnök 11 órakor nyitja meg az ülést. Néhány szóval megemlékezik az elhunyt gróf Széchenyi Ferenc, Szirmay György és báró Majthényi László főrendekről.

Felolvasták a miniszterelnök átiratát több szentesített törvény dolgában.

jeleivel halmoztuk el, csak szobalánya mondott köszönetet érte.

A második nap reggelén újra csak magára maradt. Többen fel akartuk keresni, megbolygatni szent magányát, de aztán mégis lemondunk a tervről.

Ugyanennek a napnak délutánján az árbócon fent tartózkodó matroz valami sötét pontot fedezett föl a déli láthatáron. Kis idő múlva lekete föltá nagyobbodot, melyet mindannyian észrevettünk.

— Mentőcsónak — volt az általános vélemény — ülnek is benne és segítséget kérve, lobogtatják veszedelmet jelző zászlajukat. Megváltoztattuk hajónk irányát. Gyorsan szeltük a zöld hullámokat s egy óra múlva csakugyan közelükbe jutottunk.

Most meg ott álltunk meg a csónak előtt, mely lesóványodott halvány emberekkel volt megrakva.

— Kik vagytok? — kiáltott a kapitány, midőn a hágcst lebecsátották.

— A »Nina Celest« utasaiból megmaradt szerencsétlen hajótöröttek.

— Hogy ment önkre hajótok?

— Elégett, sir, két nappal ezelőtt. Az első mentőcsónakunk elmerült. Az asszonyokat — ketten voltak — lebecsátottuk beléje. A férfiak azonban, a lángoktól megrettenve fejüket vesztették s a tengerbe ugrottak. Eppen csak mi maradtunk életben. Hármat közülünk elragadt a hullám. Mi többen megmenekültünk, bár forgott a csónakunk, mint a rokka.

Elnök jelenti, hogy Latkóczy Imre a közigazgatási bíróság másodelnöke lemondott főrendiházi tagságáról. Jelenti továbbá, hogy Vassary Kolos hercegprímás meghívja a főrendeket december 2-ikán a császár jubileum alkalmából tartandó hálaadó istentiszteletre.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Nagyméltóságú elnök ur, méltóságos főrendek! Méltó tassanak megengedni, hogy az elnök ur ó nagyméltósága előterjesztésével kapcsolatban fölemlíthessem azt, hogy a nemzet és királya közti félreértés szomorú korszakára esik Felséges Urunk trónralépésének és uralkodásának kezdete, de hogy ennek hosszú folyamata alatt megerősödtek alkotmányos érzületünk a parlamentáris életünk ez alatt rakattak le újból nemzeti fejlődésünk alapjai. Méltó azért, hogy hálával emlékezzünk meg a Gondviselésnek arról a ritka kegyelméről, hogy oly hosszú életet és uralkodást engedett Felséges Urunknak és hogy ez alkalommal legmélyebb tiszteltünknek, hódolatteljes szerencsekívánatainknak jegyzőkönyvileg is kifejezést adva az a benső érzés töltson el mindannyiunkat, hogy soká éltesse, soká tartsa meg trónunkon a magyar nemzet igaz öröme Felséges Urunkat a mindenható. (Élénk éljenzés.)

A főrendiház hódolattal járult a miniszterelnök indítványához.

Az igazoló- és mentelmi bizottságok jelentései után rátérnek a napirendre.

Vita nélkül elfogadják a cséletről és a kereskedelmi ületek átruházásáról szóló javaslatokat.

A kivándorlásról szóló törvényjavaslatot Gadi Jenő hozzászólása után fogadták el.

A balkáni események.

A Balkánról egyre harcias hírek érkeznek. Ezek a hírek azonban bármily hiteles forrásuaknak vannak feltüntetve, korántsem fedik a jelenlegi állapotok tiszta valóságát. A szerb háborus kedv ma már annyira alább szállott, hogy

— Mi volt a »Nina Celest«?

— Fregát, sir, amelyek Bermudából Newyorkba kellett mennie. De a köd eltérített az utunkból. A menekülteket fedélzetünkre vettük, tizenötön voltak, sápadt emberek mindannyian s az egyikük karjai között tartott valamit.

— Mit hoz magával? kérdezte a kaptány, mintha kis gyerek volna!

— Csakugyan az, uram! Az egyik szerencsétlenül járt asszony kis baba. Eppen oda akartam neki nyújtani...

Eles kiáltás hallatszott az utasok csoportjából. Mrs. Morell kiterjesztett karokkal előre rohant. Látszott, hogy ez a mozdulata önkéntelenül öntudatlanul történt. Valamelyik odasugta a gyermeket tartó férfinak:

— Tegnap temettük a tengerbe a kicsikéjét.

Az ember nagyon ügyetlenül ringatta karjaiban a gyermeket s levette kalapját. Mrs. Morell hozzáért, kezelt a gyermek arca fölé helyezte, akárcsak a féltékeny, szorgos néni, midőn a nyíl virágszirmok fölött röpökd.

— Él — suttogta alig hallhatón, midőn remegve, reszketve, föléje hajolt. Lélegzik! Ugy látszott, mintha ezt a körülményt valami isten csodájának tekintené.

Szép gondosan leemelte a gyermeket a férfi karjáról, gyors, tétova, támoalgó léptekkel a kabinja felé sietett s ő, ki idáig egy könnyet se hullatott, most hangos zokogásra fakadt.

háborútól egyáltalán nincs mit tartani erről a részről. A szerb hangulatra nagy befolyással volt Milovanovics európai körútja, melytől oly sokat reméltek s a mely bizony egyáltalán nem járt a kellő eredménnyel. Szerbia pedig tudja, hogy sohse lehet abban a helyzetben, hogy kibirjon egy nagyobb szabásu háborút. Egyik londoni értesülés szerint Péter szerb királyt a szél érte, a mi ugyan ha végzetessé fog válni a királyra, az esetben a jelenlegi nyugalomra hajló hangulatot meg fogja változtatni, mert a szerb trónörökös heves temperamentuma esetleg meggondolatlanságra ragadja a szerbeket.

A legújabb értesüléseink a következők:

Ozibulka hadtestparancsnok nyilatkozata.

Budapest, november 26. Egyes reggeli lapok híre szerint báró Czibulka budapesti hadtestparancsnok tisztek előtt úgy nyilatkozott volna, hogy háboru küszöbén állunk, hogy az összeütközés elkerülhetetlen és hogy sajnálatlalt látja, hogy háboru esetén nem lehet a péterváradit erődöt élelmezni. A Budapesti Tudósító illetékesnek mondott helyről azt jelenti, hogy Czibulka egy szót sem mondott.

Mozgósítási hírek.

Bécs, nov. 27. Egyre-másra jelennek meg a cátolatok, hogy nincsen semmiféle háborus készülődés és hogy egyetlen századot sem emeltek most hadi létszámra, a tény az, hogy az utóbbi napokban nem történt semmiféle intézkedés, hanem még az annexió kimondása előtt egész csendben intézkedtek, hogy minden ezrednek egy-egy századát egészítik ki a legmagasabb létszámra. Ezek a kiegészített századok összesen 102,000 embert tesznek ki és ezeket részben már levitték Boszniába, részben most viszik és innen van, hogy majd innen, majd onnan jön egy-egy század behívásának és elszállításának híre.

Antivari, nov. 27.

Tegnapelőtt itt török zászló alatt egy kétes provenenciájú hajó kötött ki, melyből éjnek idején két üteg nagy partvédő ágyut szállítottak ki. A kiszállítás ideje alatt katonaság vette körül a kikötő előtti egész területet és senkit sem bocsátott közel a parthoz.

Hadügyi kinevezések.

Bécs, nov. 27.

A katonai tanácskozások folyamán képen most napról-napra kinevezések vannak a katonai vezetői állásokban. Ma kinevezték Haus Antal ellentengernagyot hajórajparancsnokká, báró John Frigyes ellentengernagyot a tengerészeti ellenőrző hivatal főnökévé, Ziegler Lucian ellentengernagyot a haditengerészeti műszaki bizottság elnökévé és Jedin-Palombini ellentengernagyot a pólai kikötőtengernagyi hivatalhoz. Rövid egymásután következnek majd a többi fegyvernemeknél az új kinevezések, úgy hogy háboru esetén mindenki azon a helyen legyen, melyet a hadvezetőség neki szánt, hogy ne kelljen az utolsó pillanatban a megfelelő vezérek után kapkodni.

Török háboru.

Berlin, nov. 27.

A »Voss Ztg.« jelenti Konstantinápolyból: Gróf Pallavicini osztrák-magyar nagykövet tegnapi látogatása a nagyvezérnél, új utasítások

következében, melyeket a nagykövet Bécsből kapott, elmarad. Az oka ennek abban rejlik, hogy a török kormány képtelennek jelentette ki magát arra, hogy az ország törvényeinek a népmozgalommal szemben érvényt szerezzen. Ennek folytán valószínű, hogy Ausztria-Magyarország javaslataival az ifjú-török bizottsághoz fog fordulni. A kérdés sulypontja egyébként nem is itt, hanem Londonban van, mert Törökországot a bojkott kérdésében onnan befolyásolják. Az agitáció hatására vonatkozólag jellemző, hogy komoly körökben tontolóra vetették és fejtegetik annak a lehetőségét, hogy Ausztria-Magyarország fogja a háborút Törökország ellen megindítani. Nyilvánvaló, hogy ezt szeretnék legjobban bizonyos török körök, melyek Anglia támogatására számítanak.

Oroszok a szerb hadseregben.

Belgrád, nov. 27.

Lipovác szerb származású orosz tábornok Belgrádba érkezett, hogy háború esetén a szerb hadseregben harcoljon. Az orosz tábornok úgy nyilatkozott, hogy Oroszországban mozgalom indult meg önkéntes csapatok szervezésére, amelyek csatlakozni fognak a szerb hadsereghez.

Az olaszországi tüntetések.

Róma, nov. 27.

Az összes lapok, a szocialista Avance is, hevesen elítélik a diákoknak a nagykövetségek előtt rendezett tüntetését és felszólítják a tüntetőket, hogy a vendégjog szentségét, a melyet a nagykövetségek élveznek, tiszteletben tartsák. Több kisebb városból is jelentenek diáktüntetések, amelyek azonban jelentéktelenek voltak.

Belga reklamáció.

Berlin, nov. 27.

Brüsszelből jelentik a Vossische Zeitung: Belgium bécsi követe megreklamált egy Belgiumból feladott szállítmányt, a melyet a fegyverkiviteli tilalom alapján Ausztria-Magyarország nem akart elbocsájtani. A bécsi kormány azonban kijelentette, hogy a belga olajat nem bocsájthatja át, mert azt a kragujeváci arzenálban bombák gyártására használhatják.

Péter királyt szél érte.

London, nov. 27.

A »Daily Express« belgrádi értesülése szerint a királyt szélütés érte. Péter király egészsége még nem állott helyre.

A szerbek békésebb kedve.

London, nov. 27.

Belgrádból jelentik a »Times«-nek: Milovanovics külügyminiszter európai utjáról kijózanodva érkezett vissza és külföldön tett tapasztalatai bizonyára hozzá fog járulni, hogy a szerb népnek különben is békésre fordult kedvét megerősítsék.

London, nov. 27.

Mensdorff gróf osztrák-magyar nagykövet hosszabb tanácskozást folytatott a külügyminiszterrel.

A bihari választás napja.

A bihari kerületben nagy apparátussal folytak a programbeszédok. Nadányi Károly pártja napról-napra egységesebb lesz. Általában a választók hangulatából ítélve a választás simán fog végbemenni. A választók jelenteg nagy lelkesedéssel éltetik mindent, Nadányit, akinek megválasztását egész biztosra lehet venni.

A választási mozgalmak kezdetén emlegetett jelöltekről még csak hallani sem lehet. Egyedül komoly ellenségnek Rigó Lorándot tekintik, aki meg is kezdte körutját a kerületben de a balpárt tömeges jelölései el fognak maradni. A szocialisták állítanak ugyan jejtöltet ez azonban nem fog lényeges változtatásokat előidézni.

Ma már meg van állapítva a választás napja is még pedig elég rövid terminussal, ami csak a lázasabb munkát jelenti, amit a jelöltek ki fognak fejteni. Tegnap ebben az ügyben a megyei központi választmány tartott ülést, melyen a választás napját a választási tisztikart és a községek szavazati sorrendjét állapították meg.

Az ülésen, mely a megyeháza kistermében folyt le, megjelentek Miskolc Ferenc dr alispán elnöke alatt: Markovits Antal, Ertsey Géza dr, Baranyi András, Balogh János, Des Echerolles Kruspér Sándor, Cziffra Gerő, Markovits Károly, Jerzsák István, Nyisztor Alajos, Pallay Lajos, Szikszay Lajos, Nadányi Károly, Szabadhegyi Géza, Verner Kálmán.

Az ülés megnyitása után Balog János mint előadó ismerteti az ügyet. Miskolc Ferenc dr alispán javasolja, hogy a választás napjául dec. 9-ikét határozzák meg. A javaslatot a választmány egyhangulag elfogadta s a választás napját december 9-ikére állapították meg.

Választási elnökül: Ertsey Péter drt választották meg. A választás két küldöttség előtt fog megtörténni. Az első szavazatszedő küldöttség elnöke Ertsey Péter lesz Márkus László javaslatára Ertsey mellé jegyzőül Gaál Ferenc községi jegyzőt választották meg. Helyettes elnökül Boyár Károly és helyettes jegyzőül Szokolay István lett megválasztva.

A második szavazatszedő küldöttség elnöke Ertsey Rezső, jegyzője pedig Fodor Gyula. Helyettes elnök Baros Gábor és helyettes jegyző Fodor Árpád lett.

A községek a következő sorrendben fognak leszavazni.

Az első küldöttségnél Bihar, Hagymádfalva, Görbesd, Csujafalva, Nadántelek, Kövesegyháza, Nagytótfalu, Fegyvernek, Szarkó, Kisalmás, Borzik, Sitervölgy, Csohaj, Farnos, Betfia, Tótelek, Biharpuszta, Hegyközszentmiklós, Nagyszántó, Nagykereki, Száldobágy, Nyüved, Kágypuszta.

A második küldöttség előtt: Kiskér, Nagykér, Alpár, Kisujfalva, Siter, Fugyi, Fugyivásárhely, Hegyközujlak, Hegyközpályi, Csátár, Jákóhodos, Biharfélegyháza, Vajda, Paptamási, Kismarja, Szalárd.

Ezután a közrendre való felügyelettel a központi és szalárdi járás főszolgabíróit bízták meg.

Az ülés 12 órakor veget ért.

Majláth Gusztáv a királynál. Majláth Gusztáv ma audiencián volt a királynál. Utána az osztrák nemesség 200 tagu küldöttségét fogadta a király. A küldöttséget Latkovits Ferenc gróf vezette. A király a küldöttségeket személyesen fogadta.

UJDONSÁGOK.

* **Pius-ünnepély.** A nagyvárad Kath. Kör holt napi Pius-ünnepélye iránt általános az érdeklődés a város katolikus társadalmában. Az ünnepély magasztos célján kívül az összeállított műsor is méltán felkelti az érdeklődést. Szilágyi Dózsa szónoki művészetét ismeri Nagyvárad kath. társadalma. A gazdag program többi számai is méltán tarthatnak igényt meghallgatásra, igazi nemes élvezetet ígérnek. Együttal kötelességet is teljesítenek a katolikusok, mikor az ünnepélyen részt vesznek. Az ünnep a jogakadémia disztermében vasárnap d. e. 11 órakor lesz megtartva a következő műsorral:

1. Pápai Hymnus, éneklí a férfikar.
2. Elnöki megnyitó, tartja: Dus László.
3. Folyondár, Copeé Ferencről, szavalja: Posta Mariska kisasszony.
4. Ünnepi beszéd, tartja: Szilágyi Dózsa.
5. Ünneplem a pápát, Erdősitől; szavalja: Popity János.
6. Hymnus, éneklí a férfikar.

Belépti díj nincs, a meghívó belépési jegyül szolgál.

* **A számvevői hivatal személyzetének szaporítása.** Nagyvárad város számvevői hivatalánál oly csekély a személyzet létszáma, hogy az összetorlódtott ügyeket nem képesek elvégezni, amiből sok kellemetlenség származik. A főszámvevő ezért két új alszámvevői állás szervezését kérte. A pénzügyi bizottság, a főszámvevő hozzájárulásával arra az álláspontra helyezkedett, hogy a számvevői hivatalhoz egy új alszámvevői állás és egy új számtisztai állás rendszeresítését javasolja. A jogügyi szakbizottság szintén tárgyalta a kérdést s a pénzügyi szakbizottság javaslatát tette magáévá.

* **Olcsó ajánlat a Szent László-tér aszfaltozására.** A Szent László-tér és az oda torkolló utcák aszfaltozásának az ügye még a jövő kérdése, de már van reá ajánlat és pedig jóval előnyösebb, mint amennyibe a Főutca rossz és disztelen aszfaltja került. Az első fiumei aszfaltgyár r.-t. tegnap beadványt intézett Nagyvárad városához, hogy hajlandó a Szent László-tér burkolását jó aszfalttal elkészíteni a következő összegekkért: a régi burkolat felszedését négyszögméterenként 20 fillérért, a földmunkaegyenetést négyszögméterenként 10 fillérért elkészíti; hengerelt aszfalt burkolatot 4 centim. vastagságban négyszögméterenként 10 koronáért; álló keramit szegélyt folyóméterenként 3 kor. 75 fill., fekvő keramitot folyóméterenként 2 kor. 10 fillérért; aszfalt járdafektetést 10 centim. vastag betonrétegre, 2 centim. vastag aszfalttal öntve négyszögméterenként 6 kor. 25 fillérért. A járdák után 10 évi ingyen jótállást nyújt, további 10 évre pedig négyszögméterenként 13 fillérért áll jót; a hengerelt kocsit aszfaltjéért pedig 6 évig áll jót ingyen. — A fizetésre azon kedvezményt ajánlja, hogy 5 és fél százalék kamat mellett 20—25—30 év alatt fizetheti ki a város, de kedvező pénzügyi viszonyok mellett olcsóbb kölcsönből bármikor az egészet is visszafizetheti. Hivatkozik az ajánlattevő részvénytársaság arra, hogy a kartellen kívül áll, míg a többi hazai aszfalt vállalatok kartellenben vannak s ezért drágábban teljesítik a munkálatokat. A fiumei társaság állami támogatásban részesül s mellékeli ajánlatához Fiume és Pozsony váro-

sok elismerő nyilatkozatát az ott végzett munkáért. Kéri, hogy árlejtés mellőzésével, vele soronkívül indítson tárgyalást a város.

* **A D. M. K. E. taggyűjtése.** Az alakulóban lévő Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület nagyváradi osztályának vezetősége ezaton kéri mindazokat, kik taggyűjtésre felkérést kaptak, hogy az aláírási íveket a fölkérés után Glacs Antal főispán címére multhatatlanul sziveskedjenek beküldeni.

* **Pável utca csatornázása.** A Pável-utcai lakosok kérték Nagyvárad városát, hogy ezen utca csatornázását mielőbb készíttesse el s a költségeket az általános csatornázásig előlegezik a városnak. Az összeg egy részét már be is fizették. A városi tanács akként határozott, hogy a csatorna kiépítését hajlandó keresztülvinni, mielőbb az egész összeget befizetik a Pável-utcai lakosok.

* **Felügyelő-igazgató helyett kulturatanácsnok.** Nagyvárad városa még 1893-ban szervezte a községi iskolák felügyelő-igazgatói állását, azonban az állással járó hatáskört még mindig nem állapította meg véglegesen. Ebből már sok kellemetlenség keletkezett s ezért szükségesnek tartotta az iskolaszék, hogy szabályrendeletben állapítsa meg a felügyelő-igazgató hatáskörét s szabályozza jogait és köteleseit. Az elkészített szabályrendelet-tervezetet kiadták véleményezés céljából a jogügyi bizottságnak, amely tegnap tárgyalta a szabályzat-tervezetet. A jogügyi bizottság ülésén dr. Thury László, dr. Döti Ferenc és dr. Mihály Lajos voltak csak jelen. A szabályrendelet-tervezetet pontonként tárgyalták s végre is abban állapodtak meg, hogy a felügyelő-igazgatói állás beszüntetését véleményezik. A szakbizottság úgy is úgy találta, hogy a szabályzat-tervezet majdnem minden pontja ellenkezik a törvényvel, utasítással és miniszteri rendeletekkel, mert az iskolaszék, a tantestület és a csoportigazgatók jogkörét csorbítja, az elemi iskolai rendtartásba átközik, továbbá megszüntetné a közvetlen érintkezést a tanács, az iskolaszék és a tantestület között. Azonban a jogügyi szakbizottság azon véleményben van, hogy Nagyvárad város iskolaügye megérett annyira, hogy a városi tanácsban külön tisztviselő referárna a tanügyi dolgokat, aki az iskolaszék ügyeit is vezetné. A felügyelő-igazgatói állás beszüntetése mellett egy kulturatanácsnoki állást kellene szervezni, s a tanácsot az iskolaügyeken kívül esetleg más rokon-ügyek vitelével is meg lehetne bízni. A szakbizottság ily irányú javaslatot terjeszt a tanács elé.

* **Mikor lesz bejelentési hivatalunk.** A bejelentési hivatal szükségét régen érezzük, különösen a közbiztonság és a szegényügy rendezése érdekében, azonban évek óta hiába interpellálnak, sürgetik, csak nem megy előbbre a kérdés a megoldás felé. *Eléméry* Ferenc tb. rendőrőzkapitány készített most egy szabályrendeletet a bejelentő hivatalról, amelybe azonban a központi kézbesítő ellátását s egyáltalán a bejelentési hivatal teendőin kívül álló teendőket is belevonta. A jogügyi bizottság elé tegnap került a szabályrendelet. A szakbizottság azonban nem tárgyalta le a szabályrendelet-tervezetet, mert a fővárosi bejelentő hivatalról szóló törvény szerint a vidéki városokra a bejelentő hivatal felállítását a belügyminiszter terjesztheti ki. Ezért a jogügyi bizottság elvben a bejelentési hivatal felállítását szükségesnek tartja s javasolja, hogy Nagyvárad város törvényhatósága kellő indokolás mellett kérje a minisztert, miszerint Nagyváradra terjessze ki

a bejelentő hivatal felállítását s egyben kérje, hogy ha a miniszter nem tartaná is szükségesnek a kiterjesztését állami szempontból szükségesnek, engedje meg, hogy azt a város a maga akaratából állíthassa fel. Így ismét jóidőre halasztást szenved a bejelentő hivatal felállítása Nagyváradon, bár bízunk benne, hogy a miniszter eleget tesz a város kívánalmának.

* **Páris szenzációja.** Steinheil hírneves párisi festő ez év május havában meggyilkolva találták, míg felesége és anyósa összeváltak köztülve. A rendőrség azóta hiába kutatott a gyilkos után, míg most kiderült, hogy a festő felesége gyilkolta meg férjét s csak azért köztülte meg magát, hogy a gyanút elhárítsa. Most, hogy a bűntény kiderült, sok minden dolog kitudódott. Így az is, hogy Steinheilné nagyon benső viszonyt folytatott Faure Félix köztársasági elnökkel, akinél akkor is ott volt, mikor Faure-t szelűtötte. Steinheilné már beösmerte, hogy férjét a szakácsnéjának a fia Wolf Sándor ölte meg, akit ő bérelt fel. A gyilkos azonban tagad s azt állítja, — hogy a festőt Steinheilné egyik szeretője gyilkolta meg — Wolfot szabadlábra eresztették.

* **Mégsem mérgezés.** Berettyószentmártonban történt, hogy *Kovács* Károly kovácmester 5 hónapos kislánya gyanus tünetek közt meghalt. A faluban szóbeszéd tárgya lett, hogy a gyermek mérgezés következtében halt meg, miért is az előjáróság exhumálást kért, minek következtében kiderült, hogy semmiféle bűntény sem forog fenn, mert a csecsemő természetes halállal mult ki.

* **Életunt legény.** Nagybajom községből jeleni tudósítónk, hogy tegnap *Váradi* Márton nevezetű legény felakasztotta magát s meghalt. Tettének oka az, hogy nem sokára 2 hónapot kellett volna a börtönben ülnie könnyű testi sértés elkövetése miatt.

* **Botrányos állapotok a Bánya-soron.** A Pécészabályozását még a nyáron megkezdtek, azonban a munkálatokat oly lanyhán foglatoztatták, hogy az árapasztó csatornával nem készülték el. Ha a munkálatokat akként viszik keresztül, ahogy kellett volna, akkor az esetleges áradás egy része már a város kívüli új mederben lefolyhatott volna. A városi mérnöki hivatal azonban nem ügyelt arra, hogy a tél beállta előtt elkészüljön az új Pece meder a hidakkal együtt s jövőre csak a város belterületére eső szabályozás maradjon. A Csillagvároson levő Bánya-sor előtt tarthatatlan állapotok vannak e hanyagság miatt. A hid építését megkezdtek, de már akkor, mikor a hideg idő beköszöntött. — A föld ki van hányva s emiatt most óriási sárban kell gázolni. A szekereknek csak egy keskeny út van fentartva, ahol a forgalmat csak a legnagyobb nehézséggel lehet fentartani. — De van még más oldala is a dolognak. Áradás esetén a víz nem folyhat az új mederbe s így a régi Pece medernek kell az áradást levezetni. A mostani abnormis időjárásból következtetni lehet, hogy tavasszal megárad a Pece, ha előbb nem s akkor a Rhédey-kerti vasuti hid miatt ismét előnti a Pece áradása a környék házait és telkeit, holott ha kellőleg gondoskodott volna a városi mérnöki hivatal az új Pece meder hidjainak elkészítéséről, ez a veszedelem nem fenyegetné a szegény lakosságot. A Rhédey-kerti vasuti hid átalakítását pedig az össi vasut gazdájának a kedvéért és érdekében egyszerűen agyonhallgatták. A szegény emberek vagyona pusztulhat, csak a vasut társaságnak ne kelljen kiadni a hid átalakítására a szükséges összeget, mert kevesebb lesz az osztalék.

* **Találtak egy női övet és egy szatyort.** Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrség I. e. 7. sz. a. szobában.

* **Rablótámadás.** *Küchler* Józsefné cipészegéd neje tegnap délelőtt megjelent a rendőrségen és panaszt emelt, hogy szerdán délután 5 óra tájban Szacsavay-u. 68. szám a levő lakására beállított egy magas termetű, csizmás idegen, aki lelvéssel fenyegette őt, majd úgy meglökte, hogy ő földre esett és elájult. Mikor magához tért, akkor látta, hogy az idegen 132 korona értékű ruhaneműt szedett össze és elvitte. A rémes rablótámadásról már a tegnapi napon megállapította a rendőrség, hogy elejétől végig szemenszedett hazugság. *Küchlerék* felmondás nélkül akartak jelenlegi lakásukból meglépni s az asszony azt hitte, hogy vigan és felmondás nélkül bucsút mondhasanak a házigazdának.

* **Elütötte a kocsit.** Tegnap délben a Rákóczi-ut és Szaniszló-utcák sarkán *Szegedi* István kétfogatu bérkocsis elütötte kocsijával *Molnár* Jánosnéét. Az asszony, ki mellén és lábán szenvedett könnyebb sérülést, saját lábán hazament. A vigyázatlan bérkocsis ellen a rendőrség folyamatba tette az eljárást.

* **Tolvaj oigányok.** Tegnap este Hamza Kovács György és Lakatos József cigánytelepi cigányok valahonnét egy 30 literes és ecettel telt hordó szereztek. Zsákmányukat kunyhójukba is vitték, ámde Hamza Jánosné, a cigánybíró neje, ki férje távollétében a teleprendszetet kezeli, elkobozta a gyanus hordót s azonnal jelentést tett a rendőrségen. A két tolvaj, aki bort sejtett a lopott hordóban, záralá kerültek.

* **Katonazene a Pannonia étteremben.** Háziezredünk kitűnő zenekara vasárnap délelőtt 10-től 1 óráig a közkedvelt »Pannonia« éttermekben villogatott műsorral hangversenyezni fog. — Ezen kellemes délelőtti szórakozásra mi is felhívjuk olvasóink szives figyelmét.

* **Mozgófénykép a Korona-kávéházban.** Ma szombat, vasárnap és hétfőn, a legújabb szenzációs műsor kerül bemutatásra a következő sorrendben: 1. Letört búzkeség. 2. A sas körmei között. 3. Finom halfogás. 4. Furfangos safförök. 5. Táncoltató pár. 6. Spanyol király Budapesten. 7. Ezredes ur kanári madara. — Kezdeté 9 órakor. Belépti díj nincs. Számos látogatást kér tisztelettel: *Klein Lajos* kávé.

* **Erdős és Grünfeld cégnél** Bémer-tér, Poynár-palota. Megérkeztek a téli kosztüm-, kelme és blouz selyem ujdonságok, valamint a téli felöltők. Kosztümök és felöltők jutányos árban készülnek. Rendelt fehéremű kelengyék mindenkor megtekinthetők.

Radul vajda gyűrűje.

Egy titokzatos gyűrű ügye foglalkoztatja mostanában a kispestieket.

O láh József kispesti csendőrmeesternek nemrégiben Gazdik János foglalkozás nélküli munkásemberrel dolga akadt. Valami verekedésből kifolyólag előállította és kimotozta a zsebeit. Az előállított egyik zsebében egy harminchétt gramm nehéz, 18 karátos aranygyűrűt talált. A gyűrűnek külső oldalain zománcozás van, a zománcban finom vésés ez cirill betűkből ez a fölírás: »Es a gyűrű Radul vajda tulajdona«. Radul tudvalevőleg 1375-től 1385-ig volt a Havasföld ura. A gyűrű, amelynek aranyértéke 122 korona, muzeumok és ereklyegyűjtők számára megfizethetetlen beccsel bír.

Mint hogy Gazdik János nem tudta igazolni azt, hogy hol szerezte az értékes darabot, a gyűrűt a csendőrség elkobozta tőle és letétbe helyezte.

A gyűrű közelmúlt történetére érdekesek a következő adatok:

Erzsébetfalván, a Vörösmarty-utca egyik házában lakott Somogyi György. Somogyi azelőtt igen jómódu volt, földbirtokos és nemes ember, aki azonban később az ivásnak és más erkölcsrontó szenvedélynek hódolt. A vagyon hamarosan eluszott, nem is maradt hátra egyéb, mint családi ereklyék, ékszerek, okiratok, közöttük a Radul vajda gyűrűje is.

A szenvedély azonban mindinkább lefelé vitte a szerencsétlen embert, úgy hogy sorra kerültek ezek a dolgok is. Egy-egy viharos mulatságban eltöltött éjszaka után nem készpénzzel, hanem valamely ékszerrel fizetett Somogyi György, aki a mulatóhelyek megválasztásában nem tanusított valami különös jóízűséget.

Legutóbb egy rosszhírű házban rendezett tivornyát. Mikor fizetésre került a sor, megdöbbenve vette észre, hogy semmi nincs már nála, csak a Radul gyűrűje.

A nemesi büszkeség nem engedte, hogy adós maradjon az átlumpolt éjszakáért. A mellénye zsebéből kivette a gyűrűt, a kaszirnő asztalára helyezte és egy szó nélkül távozott.

De ki sem ment a kapun. Egy félreeső helyen fölakasztotta magát és a hulláját csak másnap találták meg.

Ismerősei, mikor Somogyi öngyilkosságának hírért vették, elmondták egymásnak, hogy a szerencsétlen ember gyakran mondogatta:

— Addig élek, mi a Radul gyűrűje a birkomban lesz. Ha ezt is eliszom, akkor élni sem akarok többé.

Hogy a gyűrű miként került Gazdik János tulajdonába, az még egyelőre titkot képez.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szombat: Utolsó szerelem.

Vasárnap: d. u. Tanítónő, este: Csókkirály.

A bor.

Nemcsak a jótékony cél, a melyre a tegnapi béreltszűnetes előadás jövedelmét szánták, hanem Gárdonyi Géza pompás darabja is vonzotta tegnap a közönséget. »A bor« ma már a magyar színműirodalom egyik elismert nagy értékű remeke, a melyet első előadása alkalmával úgy üdvözöltek, mint a kiveszőben lévő népszínmű feltámasztóját. A népszínmű azóta sem indult virágzásnak, még állandó hajlékából is kilicítáltak, de »A bor« ma is az első előadás üdőségével hat a közönségre.

Ehhez persze olyan szereplők kellenek, mint a minőknek a tegnapi előadás sikere köszönhető. Tóth Elek Baracs Imréje a magyar parasztnak volt pompás típusa. Erővel realizmussal, igaz érzéssel játszott, alakítása az életnek volt családias hű mása. Nem kevesebb elismerést érdemel Gózon Gyula (Baracs Matyi.) Szerepébe fiatalos kedvet és humort öntött, a mivel megérdemelte a nyílt színen kapott tapsokat. E. Kovács Mariska mint Baracsné volt Tóth Elek kitűnő partnere, az előadás sikerének egyik főrésze.

A három főszereplő alakítása annál nagyobb elismerést érdemel, mert hova-tovább egyre ritkábbak lesznek a népszínmű-előadások s egyre kevesebb alkalom van paraszt-szerepet gyakorolni. Meg is látszott ez pl. Deési-n, aki éppen nem találta el Durbins sógor humorát, alakítása meglehetősen izetlen volt. Hajnal György Göre Gábora állandó derűtséget keltett; hason-

lóképp jóízű öreg paraszt volt Sik Rezső Mihály bácsija. Károlyi Leona kikapós menyecskeje nemcsak eleven játékaival tetszett, hanem Glacs Antal főispán néhány magyaros tűzes nótájának művészi előadásával is zajos tapsokat aratott. A darabban Bura Karcsi és bandája kísérete mellett úgy a szerző, mint az előadó kitűnően érvényesültek, úgy, hogy a tapsokra Károlyi Leona kénytelen volt ráadásul is kedveskedni a közönségnek.

Kisebbszerepében igen jól megállta helyét Szarvasi Soma; a többi szerep Hevesi Guszt, Pogány Janka, Angyal Ilka, Vank István kezében volt. Külön kiemeljük az öklömnyi művészsaproságot, a kis Papp-fiúcskát, aki Jancsit játszotta bátran, félsz nélkül.

Az előadás nem esett meg néhány nyelvbörlés nélkül; ami nem is csoda, mikor »A bor« minden három-négy évben egyszer ha színre kerülhet. Hja, ebben senkinek sincs elvámolni valója.

Utolsó szerelem. Ma este kerül színre Dóczy Lajos bájos vigjátéka, az Utolsó szerelem. Valami megkapó, kedves hang rezeg végig ezen a klasszikus becsü darabon csupa kedves poézis, mely finom, mosolygós derűvel ömlik el Dóczy remekművén. A társulat gondos igyekvéssel, megértőn készíti elő az előadást. E. Kovács Mariska, Angyal Ilka, Hevesy Mariska, Tóth Elek, Beregi Sándor, Sik, Deési viszik a darab vezető szerepeit és művészi készséggel adják majd vissza az Utolsó szerelem minden romantikáját. A közönség körében fokozott érdeklődés nyilvánul az előadás iránt.

Tanítónő. Bródy Sándor nagyszerű falusi darabja, a Tanítónő vasárnap délután a régi szereposztásban kerül színre. A tanítónőt Hevesy Mariska játsza. Pompás, izig-vérig művészi alakítást produkál ugyancsak a Tanítónőben még Tóth Elek és Beregi Sándor, mindketten bravúrosan visznek színpadra két jellegzetes, művészi megrajzolt alakot.

Igazságszolgáltatás.

Boku Szevért felmentették.

1908 évi május 12-én az aradi »Tribuna« nevű újságban »Oláh jegyző« címen egy cikk jelent meg, melyben Monpia György nevű jegyző azzal van vádolva, hogy a legutóbbi képviselőválasztáson a csendőrséget a nép ellen izgatva és védtelen gyermekeket és asszonyokat állítva a csendőrség elé, azokat brutális és istentelen módon bántalmaztatta a csendőrség által.

Ez ügyben tegnap ült egybe az esküdtszírióság. A vizsgálat alatt a lap főszerkesztője Boku Szevér azt állította, hogy neki semmi nem tudomása nem volt a cikk megjelenéséről, sőt azt sem tudja, hogy ki írta az. Mivel a kézirat meg nem került, egészen a tegnapi napig nem volt tudható a cikk megírója.

Tegnap azonban a tárgyalás során Boku Szevér kijelentette, hogy már megtudta, hogy a rágalmozó Popovics Demeter volt és sajnálatát fejezvé ki az ügy megtörténte felett, bocsánatot kér lapja nevében a sértettől s kijelenti, hogy Popovics Demeter jelen van a tárgyaláson s kéri, hogy az ellene emelt vád eljettessék.

A vád képviselője azonban kéri a tárgyalás folytatását és a vádlott megbüntetését, már csak azért is, mert mind-n, a lapban megjelent cikkért a szerkesztő felelős s Popovics Demeter elvélésből kifolyólag többé ez ügy miatt vád alá nem helyezhető.

Az elnök elrendeli a tárgyalás folytatását. A vád és védbeszéd előterjesztése után az esküdtek, kiknek főnöke Agoston P. volt,

nem mondták ki bűnösnek a szerkesztőt, miből kifolyólag a bíróság felmentő ítéletet hozott. Védő László Aurél volt.

Olcsó pénz.

Biharmegyében már szinte iparszerű foglalkozásává válik egyes egyéneknek, hogy szegény paraszt embereket azzal hitegetnek, hogy jó papírpénzért kétszer annyi ezüstpénzt adnak. Klein Adolf és Fekete Pál csökmői lakosok, hogy a nagy üzleti konkurrenciát legyőzzék, uton-uttfélen azt híresztelték, hogy ők négyszer annyi értékű hamis ezüstpénzt adnak, mint amennyi értékű jó bankót kapnak. Az üzlet kitűnően jövedelmezett és Csongrádi Bálint uram is 3000 korona jó papírpénzt, csupa ropogós bankót tett le a társas cég asztalára, amiért persze semmit sem kapott és váltig várta az ezüstpénzt. Mások egy csomó pénzüket siratták. A vállalkozó szellemű társas-cég emiatt ült tegnap a vádlottak padján. Ezek közül Klein Adolfot, aki már 6 és fél évi fegyházat ült, dr. Stern László hatásos védelme tolytán a törvényszék három évi börtönre, Fekete Pált pedig, kit dr. Kálmán Géza védett, 2 és fél évi börtönre ítélte.

A derecskei zugbankárok. Biharmegyei Derecske községben Schönfeld testvérek fűszer- és terménykereskedők nemcsak árut hitelleztek a község népének, de szívesen adtak apró kölcsönöket is. Amikor a kontó felszaporodott, rendszeresen kitöltetlen váltót irattak alá az adósokkal. Ezeket a váltókat azután egyenként százötven koronára kitöltve, az Alföldi Takarékpénztárnál és a Debreceni Hitelbanknál értékesítették. Amikor a bűnös manipuláció kiderült, a két testvért, Schönfeld Albertet és Schönfeld Éliást letartóztatták. A fő tárgyaláson azzal védekeztek, hogy tudomásuk szerint csak az követ el váltóhamisítást, aki a váltóra idegen nevet ír s hogy rendszeres vevőiknek utólagos óváhagyá a reményében töltötték ki a váltókat nagyobb összegre. A debreceni törvényszék Schönfeld Albertet tíz rendbeli magánokirathamisítás miatt másfél évi börtönre, Schönfeld Éliást pedig tizenegy rendbeli váltóhamisításért egy esztendei börtönre ítélte. A királyi tábla az elsőrendű vádlott büntetését egy évi és három hónapi börtönre szállította le, egyebekben jóváhagyta a törvényszék ítéletét. A kuria Pongrácz Jenő elnöklésével, Weiss Károly bíró előadása után tegnap elutasította a vádlottak semmisségi panaszát.

Csőd. Dr. Barta Dezső ellen a kir. törvényszék eirendelte a csődöt és tömeggondnokul dr. Denes Sándor, ennek helyettesül dr. Kertész Ferencet nevezte ki. A hitelezők igényüket 1909. január hó 15-ig jelenthetik be, a felszámolási tárgyalás pedig febr. 4-én lesz. Szegedi Lajos törvényszéki bíró, csődbiztos előtt.

MULATSÁG.

Naptár.

Január 8. Jogász kolon-estély.
Január 22. Jogász kolon-estély.

TÁVIRATOK.

A vonat kerekai miatt.

Komárom, nov. 21. A felső-gallai vasútállomás közelében arra haladó gyorsvonat két munkás külsejű embert, a kik a sötétben nem látták a közlő vonatot, darabokra téptek. Egy harmadik embert pedig oly szerencsétlenül ütött el, hogy mindkét lábát amputálni kellett.

KÖZGAZDASÁG.

A kamara értesítése. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak 65627—1908. sz. leiratára való hivatkozással, van szerencsénk az érdekelt köröket értesíteni, hogy a Magyarország területén állomásozó és elhelyezett katonai csapatok, hatóságok s intézetek kézi bevásárlások utján beszerzendő iparcikk szükségletüket a magyar ipar termékeivel tartoznak fedezni, minél fogva az említett csapatok, hatóságok és intézetek részére kizárólag hazai származású áruk szállítandók, illetőleg szolgáltatandók ki. Midőn a fentiek az érdekelt tudomására adjuk, egyben közöljük, hogy a kamara különös gondot fordítson arra, miszerint az érdekelt körök szállítási megfélelőleg ellenőriztessenek; s a katonai csapatok, hatóságok és intézetek részére mindenáron hazai gyártmányu ipari készítményeket adjanak. Nagyvárad, 1908. november 26. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara. *Huzella Gyula*, kir. kereskedelmi tanácsos, elnök; dr. *Sarkady Lajos*, elnök.

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, nov. 27.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt.	—	10.38
Rozs okt.	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt.	—	7.04
Tengeri máj. 1908.	—	6.85
Tengeri jul.	—	6.69

Értéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, nov. 27.

Oszták hitelrészvény	—	631.25
Magyar hitelrészvény	—	748.—
Leszámitoló bank	—	743.75
Rimamurányi	—	561.50
Oszták-m. államvasuti részv.	—	692.25
Közuti vasut	—	552.—
Városi villamos vasut	—	269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1908. nov. 27.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	82.75
Magyar földterherment. kötvény 4. sz.	—	240.—
Horvát-szlavon földterherment. kötvény	—	95.50
Magyar nyeresemény sorsjegy kölesön	—	93.50
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	—	94.50
Oszták járadék papirban	—	186.—
Oszták járadék ezüstben	—	145.—
Oszták járadék aranyban	—	97.25
Oszták korona járadék	—	99.—

1860. osztr. államsorsjegyek	—	116.50
Oszták magyar bankrészvény	—	197.50
Magyar hitelbank-részvény	—	150.25
Oszták hitelbank-részvény	—	730.—
Magyar hitelrészvény	—	748.—
London vista	—	631.50
Páris vista	—	689.50
20 márkás arony	—	23.51
20 frankos (Napoleon)der	—	19.02
Német birodalmi márka	—	117.96

REGÉNYCSARNOK.

A PÉNZ.

Írta: C. V.

(Folytatás.)

48.

— Ha nem csalódom a néhai Török Lehel özvegyével találkozom?

— Az vagyok, férjem holt tetemeit szállítatom el.

— Tudom — mond az öreg, én egy levél átadásával vagyok megbizva egy fiatal ember részéről, az esetben, ha három nap alatt nem tér vissza szállására, a három nap lejárt, s az illető különben sem térhet vissza soha, miután a ravatalon fekszik, ... vegye át a levelet, jól lehet fontos ügyet tartalmaz.

Aranka remegő kézzel nyitotta föl a levelet. Andor írta volt, s rövid tartalma a következő:

»Ha e sorok kezébe jutnak, megszüntem élni, de velem együtt ama ember is, kit teljes okom volt gyűlölni. Kezem által kellett meghalnia. én öltem meg! ... s mégis Aranka, ne hiddje, hogy gyűlöletem nagyobb volt ama ember iránt, mint szerelmem kedvesemhez. Ne kérdezze mért öltem meg ... így kellett cselekednem, végzettszerű kötelességem volt! ... Isten veled Aranka, soha férfi jobban nem szeretett. Isten veled első s egyetlen szerelmem! ...

E levél olvasása közben rettentő izgalmak zaklatták a fiatal nő szívét: Ha Andor végtelenségig szerette, úgy hát atyja hazudott volt! — és pokoli ármány által idegeníték el szívét kedvesétől! ... Andor ölte meg férjét, de ha végzettszerű hivatásnak nevezi ezt, ő, ki oly nemesen érzett és gondolkozott, kétségkívül volt egyéni gyűlölségen kívül, még más fontos oka e cselekvényre ...

A szegény asszony feje elkábult e következtetésekben, szíve a fájdalomtól s magán kívül, betegén szállították haza.

XL.

Szomorú vég.

A véres kimenetelű párbaj s annyi gyász és szerencsétlenség folytán, olvasóm tán önkénytelen azt a kérdést intézhetnék: ha boldogabbak e Szikfalvi ismerőseink, Csornai és Varga János?

Zord napok köszöntöttek be ott is a zajos dárídók után.

A szerencsétlen Borcsa, kit férje szegényszemre kitiltott háztűzhelyétől, kétségbeesetten barangolt s egy reggel halva találták az erdőben.

Varga János megjelent a temetésen, szólanul kísérté a koporsót, aztán hazament s könybe lábadt szemmel kereste azt a babos kis zsebkezdőt, a nyugalmas s boldog napok emlékeit, mit durva kézzel foszlányokra tépdettek szét.

Csornai Mátyást, ki elmulasztotta a helység pénzből hiányzó egész összeget fedezni, bírós hivatalától elmozdították s e váratlan csapás most annál csüggesztőbbben hatott reá.

Hol keresse s van e vigasz annak számára, kit a közvélemény elítélt s polgártársai erkölcsileg halottnak nyilvánítanak?

Mátyás azt hitte, hogy van, egy minden

körülmények közt szelíd és risztvő bíró, kinek szigora s nehezítése nincs, mert csupa részvét és szeretet s az: az apának saját gyermeke.

Oda siette tehát Mátyás, egyetlen reménye s egyetlen gyermekéhez.

Gyanúsító hírek szállongnak Kecskeméten rettentő vádak az elhunyt Török Lehel multjára vonatkozólag, uton úfelen hatósági nyomozást rebesketnek, melynek célja lesz felkutatni a néhai lakását es szigoru vizsgálat alá venni minden ott található tárgyat.

Az utcai csoportok közé, melyek e híreket szelöltették, most egy utas lépett, ki fáradtan érkezett messze földről leánya látogatására.

Az idegen Csornai Mátyás, ki miután mindenekről értesült, Aranka-hoz sietett.

Török Lehel-nét szobájában találta, sépadtan, kisirt szemekkel.

— Leányom, — szólította meg az apa, — vigasztalódj, habár keserűségre alapos okunk van, mert férjed utonálló rabló volt! ...

A fiatal nő néhány percig szóltanul, me-reven tekintett atyjára, aztán mintha a közönynek s a gunynak egy sajátságos nemevel kérdezé:

— Hitelesek-e értesülései? ...

Az egykori bíró felelni akart, de leánya arcának sajátságos kifejezése, tévelygő tekintete elrémítette!

Aranka lassu, hogy azt ne mondjuk keserűtetes léptekkel megkerülte a szobát, aztán atyja előtt fájdalomtól torzult arccal megállva kérdezé:

— Hitelesek-e értesülései, hitelesebbek-e, mint a mit egykor Andorra vonatkozólag leányának mondtak? ...

A fiatal nő arca e közben a fájdalomtól egészen eltorzult, üveges tekintettel, szemrehányóan néz atyjára, aztán mohón szívéhez kapott, éles sikoltás hangjaik föl s Aranka halva roskadt össze.

Csornai egy koporsót szállított Szikfalvára. Hülledező ajkak vádját s egy rettentő szemrehányás emlékét vitte magával.

Csornai és Varga János együtt isznak téli ködös estéken megorva arccal, szóltan.

Oh! mélyen égető seb az, amit az iszákosok keblök mélyében rejtegetnek s midőn falu végén, a temető mellett elhaladnak, bánatos sóhaj akkor hirdeti, hogy szenvednek és emlékeznek! ... keserű-sós nedvében egy egy könyv pereg le ilyenkor arcaikon. Csornai leányára s Varga János Borcsára gondol, kiket mindkettőt a sirkertken hant takar ...

(Vége.)

A szerkesztésért felelős

Dr. VUOSKICS GYULA.

DENT GLOVES ÉS FOWNES GLOVES

AVILÁG LEGJOBB KEZTYÜI KAHATÓK.

PEAFF CZEGNÉL

Magyar királyi államvasutak Üzletvezetősége
Szeged.

42766—1908 szám. I—d.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak szegedi üzletvezetősége az 1909 évben, ezüstségeit, a alább felsorolt anyagok szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

6200 m³ bánya vagy folyó kavics
2109 m³ rostált.

A szegedi üzletvezetőség fenntartja magának, hogy a fent közölt mennyiségeket a megrendelések idején a tényleges szükségletéhez képest 10 százalékkal felemelhesse vagy lejjebbithesse.

Minőség vagy egyéb tekintetben szükséges felvilágosítások alulírott üzletvezetőség anyag és leltárbeszerzési osztályában kaphatók ugyanzintén a részletes feltételek és ajánlati űrlapok ugyancsak díjmentesen megszerezhetők, vagy kívánatra postai úton megküldetnek.

Ezen pályázatra és a szállításokra irányadók még 122291—96 sz. általános anyagszállítási feltételek melyek alulírott üzletvezetőségnél bejelenthetők, vagy a magyar királyi államvasutak budapesti nyomtatványtárából 50 fill. lefizetése mellett megszerezhetők. Posta úton való megküldés esetén még 20 fill. póstadij is előzetesen beküldendő.

Az ajánlat irenkint 1 koronára magyar királyi okmánybéllyel látandó el keltezendő és ajánlattevő teljes címe és lakása kitétele mellett aláírva lepecsételve ezen külcimmal: *Ajánlat a 42766-1908 sz.-hoz legkésőbb 1908 december 10 én déli 12 óráig*, a szegedi üzletvezetőség anyag és leltárbeszerzési osztályához benyújtandó, vagy oda postai úton beküldendő.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott anyagok értékének 5 százaléka készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban legkésőbb 1908 december 9-én déli 12 óráig a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztárában letendő.

Nyertes szállító a szállításra átengedett anyagok értékének 5 százalékat óvadék gyanánt tartozik letenni a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztárában.

Ezen feltételektől eltérő ajánlatok továbbá olyanok, melyek nem a kitűzött határidőig érkeznek meg, ha előbből is volna keltező, vagy táviratilag letétnak, valamint pótajánlatok végre olyanok melyek lényeges részükben javítások vagy varakások fordulnak elő, s a melyekre az előírt bánatpénz le nem tétetett, figyelembe vételre igényt egyáltalán nem tarthatnak.

A szegedi üzletvezetőség fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlatok között tekintet nélkül az árakra szabadon választhasson, hogy az ajánlott mennyiségből tetszése szerinti részmennyiség szállítását is átengedhesse oly formán, hogy ajánlattevők ny részmennyiség szállítását is elfogadni kötelesek

ha csak ajánlatukban világosan ennek ellenkezőjét ki nem kötötték és végre a cél elérése érdekében bármely más irányú intézkedést teheszen.
Szeged, 1908 november hóban.

Az üzletvezetőség.

Belépési felhívás a Polgári takarékos és segélyszövetkezet 14-ik évtársulatába.

A Polgári Takarékos és Segélyszövetkezet 1909. január 1-én új évtársulatot nyit, mely 156 héten át vagyis 1911 év végéig tart. Mindenki tetszésszámban szeritien jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenkint 20 fillér (10 kr.) fizetendő. A három év eltelté után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik s mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerülthaszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és önségélyt nyújtani, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések daczára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyereséget hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg 1/3 részét 6%, os kamatláb mellett minden előleges bejelentés nélkül kölcsönkép felveheti.

Vidéki tagok a heti fizetéseket postai chequelapok útján teljesíthetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 10 fillér (5 kr.) beirattási díj fizetendő s egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére írt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik az 1909. január 1-től kezdődő 14-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzlet-helyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

A Polgári Takarékos és Segélyszövetkezet igazgatósága.

Az évtársulatok befizetését vasárnap kivételével a hét bár melyik napján eszközölhetők.

580—1908. végreh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a margittai kir. járásbírósnak 1908. évi V. 393—1. sz. végzése folytán dr. Pálffy Gyula ügyvéd által képviselt Monospetri Hitelszövetkezet felperes részére 145 kor. tőkekövetelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperesektől lefoglalt és 890 koronára becsült ingóságokra az árverés a margittai kir. járásbírósnak által elrendeltén, annak a korábbi vagy felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperesek lakásán, Érfancsán leendő megtartására határidőül 1908. évi november hó 30. napjának délután 3 órája kttűzetik, amikor a bíróság lefoglalt bútorneműk, szekér, gazdasági eszközök, hordók, sörtesek, buza, szálfa, szárnyasok, szarvasmarha s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfogadni adni.

Felbivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, hogy amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírt kiküldött írásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztést követő naptól számítatik. Kelt Margitta, 1908. október hó 29.

Jóny Lajos,
kir. bír. végrehajtó.

Vendéglő áthelyezés!!

Értesitem a n. é. közönséget, hogy a Kurlender házban **14 évig fennálló kóser vendéglőmet Zöldfa-utca 10 sz. (Dr. Várnai-ház ifj. Weisz Bernát mellé) : : : :**

HELYEZTEM ÁT.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve
tisztelettel

GRÓSZ A.
vendéglős.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75 százalékos megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás W o l f r a m lámpa **darabja 450 kor.** 100 gyertyásé **7 kor. 50 fill.**

10 drb. egyidejű vételnél 10% eng.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér, tehát 5 százalékos kartell áron alul.
Mindennemű **izzólámpa különlegességek,** fényképes z-l á m p á k, ugyancsak **5 százalékkal kartell áron alól kaphatók.**

Csillárok.

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön e célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1. léőrőtől 12 léőrög minden nagyságban

Elvállaljuk

villamos világítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Az téli ujdonságok már megérkeztek!!

Férfi kalapok, ingek, nyakkendők, és zsebkendők különlegességek, női berliner, gyapju és selyem kendők, és eszarpok. — Schroll féle sifonok és vásznak paplanok mesés olcsó árakban! Szabó kellékek, bélés árak!

Kézimunkák és minden hozzávalók

!! **FELTŰNŐ OLCSÓ ÁRAK** !!

KLEPFER ALBERT

— FÉRFI ÉS NŐI DIVATÁRUHÁZÁBAN. —

Nagyvárad, Teleky-utca 28 szám.

:: **TELEFON 708.** ::

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű zenekedvelő közönséget, hogy a Szent János-utcai 1. sz. alatt levő raktárban nagy választékban vannak 252.

ZONGORÁK

és

PIANINO

eladásra, hangversenyre, estélyekre ugy-szintén

havi bérletre igen olcsó árban

számítva. — A nagyérdemű közönség pártfogását kérve, maradtam tisztelettel

Özv. Mustó Jánosné.

== Kiadó. ==

Egy **csinosan berendezett udvari szoba kiadó** Fő-utca 7. II-ik emeleten.

A Fekete Sas

nagyszállóda

éttermei megnyitása.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönséggel tudatni, hogy a Fekete Sas nagyszállóda éttermeit 1908. évi nov. hó 21-én a helybeli cs. és kir. 37-k gyalogezred zenekarának hangversenyével megnyitom. Egyben tudatom, hogy magyar és francia konyhát vezetek és csakis a legkiválóbb bel- és külföldi borok, valamint összes helyiségeimben kizárólagosan Dreher-féle dupla márciusi sör jön kimérésbe. Azon készséges kijelentésem kapcsán, miszerint minden tehetségemet és erőmet összpontosítandom arra, hogy a mélyen tisztelt közönség legmesszebb menő igényeit is kielégítsem, legyen szabad a mélyen tisztelt közönség szives támogatását kikérnem. ...

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad, 1908. nov. 19.

BENRÁD ALBERT,

a »Fekete Sas« nagyszállóda
éttermeinek bérleje.

Belépési felhívás.

A nagyváradai hitelbank takarékos és segély szövetkezet **7-ik évtársulatába.**

A nagyváradai hitelbank takarékos és segély szövetkezet 1909 január 1-én

új 7-ik évtársulatát kezdi meg.

Ezen szövetkezet célja, hogy tagjait apróbb betétek által a tőke takarításra buzdítsa, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt.

Tagja lehet a szövetkezetnek bárki ki magát három éven keresztül hetenkint legalább 20 fillér befizetésre kötelezi.

Minden tagnak joga van befizetésének 4—5 részét minden kezes nélkül kölcsön képen felvenni, mely kölcsönnél a legmértányosabb kamat lesz felszámítva.

Beiratás díj címén minden üzletresz után 10 fillér fizetendő. A könyvecskét már az első heti betét és beiratási díj befizetése után kiadjuk. Vidéki tagok a heti befizetéseket postán, (cheque) lapok útján teljesíthetik.

Befizetések bármely hétköznap d. e. 9—12-ig d. u. 3—5-ig teljesíthetők.

A nagyváradai hitelbank takarékos és segély szövetkezet igazgatósága.

Megérkeztek az összes őszi és téli ujdonságok

Ifj. Kohn Sámuel Bémer-téri nagy áruházába,

minden cikkben, őszi és téli modell-felöltők, angol és skót kosztüm-szövetek, blouse-selymek, szőrme-collior blouseok és szoknyák igen nagy választékban és rendkívül jutányos árban árusítatnak.

== A lelegegánsabb és legjobb kivitelű ==

angol kosztümök, francia ruhák, őszi és téli

peluche és szőrme felöltők, ez évben ismét megnagyobbított saját mütermeimben szintén rendkívül jutányos árban vállaltatnak el. Müvezető főszabász: BÖHM. J. ur, az ARVAY JÁNOS és TSA budapesti cs. és kir. udvari szállító cég volt főszabásza.

Ifj. Kohn Sámuel Bémer-tér.